

Anexa nr. 4

la statut

Datele privind înființarea Comunei Mihălășeni, prima atestare documentară, precum și evoluția istorică

Mihălășeni

Satul Mihălășeni este reședință de comună, situată pe stânga Pârâului Bașeu, atestată documentar în 15 octombrie 1427, într-un document emis la curtea lui Alexandru cel Bun, act de danie: „*întărește lui Oancea și femeii sale Nastea un sat la Carpeni, unde a fost casa lui Dobârcin și a lui Bratul Pleșescul, care se învecina ...pe vechiul hotar și dinspre satele panului Mihail...*”.

La 20 decembrie 1437, Iliăș voievod și fratele său Ștefan voievod, reîntărește panului Mihail, vornicul de Dorohoi, „*...satele la Carpeni, unde șade Stan, și la capătul de sus al Carpenilor, la Bașeu, unde șade Matei...*”.

Panul Mihail primise privilegiul de stăpânire a satului în prima parte a domniei lui Alexandru cel Bun, satul Mihălășeni i-a păstrat astfel numele: Mihail, Mihăilaș la care s-a adăugat sufixul „-eni”.

Satul Mihălășeni a avut caracter boieresc.

Voievodul Ieremia Movilă, la 24 mai 1602, a întărit lui Lupu Balș, sluger și fraților și nepoților lui „*și satul Mihăilești, de sub Cărpiniș*” fiindcă au pierdut hrisoavele când a venit Mihail Vodă în Moldova.

Se pare că satul a fost depopulat la începutul sec. al XVII-lea, căci la 20 februarie 1627, satul Mihălășeni „*era amintit un loc pustiu unde se numește Mihălășeni*”.

În anul 1655, moșia se află în stăpânirea lui Vasile Șoldan, în 1669 jumătate din moșia Mihălășeni se afla în stăpânirea logofătului Gorovei și jumătate în stăpânirea fostului pârcălab Ionașco Balș. În anul 1804 moșia Mihălășeni era în stăpânirea vornicului Constantin Palade.

Din anul 1820 este menționat satul sau Odaia Mihălășeni.

Sărata (Jerdenii, Jevertenii)

Satul Sărata este situat pe dreapta Pârâului Sărata, la 4 km nord de satul Mihălășeni, fiind un sat vechi, care este menționat în documente sub numele de Jerdenii, Jevertenii, Sărata, derivat de la numele pârâului pe al cărui mal este situat.

Prima mențiune documentară datează din 14 august 1432 când Ilie voievod dă, boierului său, Isaia împreună cu alte sate „...*Bojii lui Petru, jumătate din Borîlea lui Giurgiu, Dreslivele și Jerdenii...*”.

Păun (Silișcani)

Satul Păun este așezat pe dreapta Pârâului Bașeu, la sud-est de reședința comunei. Atestat documentar la 11 august 1436 ca un „*sat la gura Săratei, unde a fost Mihail*” și sub numele de Selicicani la 7 mai 1546, ca unul din satele dăruite de voievozii Ilie și Ștefan „*lui Luca de la Sihle*”.

Deci moșia a fost dată mai întâi în stăpânirea lui Luca, în anul 1436. Luca era locuitor de la Sihle, undeva la gura de vărsare a Pârâului Sărata.

Într-un document din 1546 a fost menționat un sat mic „...*pricutul care este pe Bașeu, satul Selicicani, care este întemeiat pe hotarul Linguriseștilor*”, iar la 7 aprilie 1618 este menționat pe un act de întăritură a moșiei „*și satul Silicicanii cu loc de mori și cu mori la râul Bașeu, care este în ținutul Dorohoiului, pe care l-a dat domnul Alexandru voievod, ascultător de ocolul târgului Dorohoiului*”.

Moșia a trecut din stăpânire bisericească în cea boierească din 15 ianuarie 1663: „*și au dat rugătorii noștri, călugării de la Sfânta Mănăstire a lui Aron Voievod, slugii și boierului nostru, Gheorghe Jorea Pârcălab, seliștea anume Selicicanii pe Bașeu, care este în ținutul Dorohoi*”.

În sec. al XIX-lea moșia prin împărțiri și străinări este fărâmițată, cu mulți stăpâni, fiecare își organizează gospodărie cu anexe, locuințe pentru lucrători care poartă numele odaie sau slobozenie, ulterior s-au dezvoltat sate.

Potrivit „Cartografiei ținuturilor Moldovei din 1831-1883, fila 23” satul Păun ar fi înființat pe moșia Silișcani în jurul anului 1831, pentru ca în anul 1883 să se numească Silișcanii lui Păun.

Năstase

Satul Năstase este așezat la sud-est față de reședința de comună, la o distanță de 5,5 km, pe partea stângă a Pârâului Bașeu, constituit pe moșia Silișcani.

Prima mențiune documentară datează din anul 1831 sub numele de Odaia Silișcani, a lui Anastasie Nicolau. Din anul 1912 este menționat cu numele de Silișcanii lui Năstase, după numele stăpânului satului și a moșiei.

Negrești

La sud-est de reședința de comună, pe partea stângă a Pârâului Bașeu, în 1831 a luat ființă pe moșia Silișcani, sub numele de Odaia Silișcani a stolnicului Tudorache Coșteanu, satul Negrești.

Satul este menționat cătun al satului Silișcanii lui Păun în anul 1838, iar sub numele de Silișcanii de Sus în anul 1853. După numele slugerului George Negrescu,

satul s-a numit Negrescul în 1858, iar din 1908 s-a numit Negrești. Satul s-a constituit din lucrătorii veniți din satele din jur pe moșiile stăpânilor Coșteanu și Negrescu.

După împrumotărireă din 1921, au primit pământ și unii locuitori din satul Drislea și anume: Vasile Abalașei, Bâznosu, Boicu, iar în anul 1927 s-a delimitat vatra satului. Apoi, au mai primit pământ și locuitori veniți din satul Tudora: Savin Ioan, Savin Pintilie, locuitori din satul Lehnești care a fost dezafectat datorită lacului de acumulare Stânca Costești.

Slobozia-Silișcani

Satul este situat pe dealul Ponoare în sud-estul reședinței de comună la o distanță de 2 km. Prima datare documentară a satului apare într-un document din 11 august 1436 și într-un act de danie...*lui Luca de la Sihle ...*

Satul Silișcani a luat ființă inițial la gura Pârâului Sărata, însă ulterior a fost depopulat devenind siliște, iar după 15 ianuarie 1633 moșia a trecut în stăpânire boierească „și au dat rugătorii noștri, călugării de la Sfânta Mănăstire a lui Aron Voievod, slugii și boierului nostru, Gheorghe Jorea pârcălab, seliștea Silicicanii, pe Bașeu..”.

După anul 1700, moșia Silișcani se împarte în mai multe proprietăți, astfel pe părți din fosta moșie mare se încropesc odăile noilor stăpâni - gospodăria cu acareturile și locuințele pentru lucrători. Așezările formate din locuințele locuitorilor aduși de către stăpânul moșiei au primit numele slobozie.

În anul 1830 satul este menționat cu numele de Odaia Țălișcani, desprins din satul Silișcani, Odaia Silicicani a păhărnicesei Elencu Maghistan și, după numele acesteia, Silișcanii lui Maghistan. În anul 1862 s-a desprins definitiv de satul Silicicani (Păun) și a adoptat numele de Slobozia-Silișcani.

Caraiman

Satul Caraiman, situat în partea de nord a satului Mihălășeni, pe partea stângă a Pârâului Sărata, a fost întemeiat la marginea de sud-est a moșiei Zahoreni, stăpânită de culcerul Mihai Dabija-Caraiman, care a întemeiat satul în 1838 cu numele de Zahoreni. În anul 1843, purta numele Zahoreni lui Dabija, numele de Zahoreni-Caraiman în 1892, iar din 1917 s-a numit Caraiman.

De-a lungul timpului, pe teritoriul actual al Comunei Mihălășeni au luat ființă alte sate ale căror teritorii au fost înglobate satelor existente astăzi.

Din anul 1900, când s-a construit fabrica de zahăr de la Ripiceni, a liniei ferate Dângeni-Ripiceni, o parte din lucrătorii veniți să lucreze la linia ferată s-au stabilit aici, fiind împrumotăriți și alături de aceștia și alți locuitori veniți din satele Bucecea, Leorda, Avrămeni. Așa a luat naștere vatra actuală a satului.

Comuna Mihălășeni s-a format în anul 1871, în plasa Ștefănești din satele: Brăteni, Mihălășeni, Sarafinești, Silișcani, Odăilă Maglistan-Silișcani.

În decursul vremii, îi vor fi arondate alte cătune, sate, cum de altfel, va pierde o serie din ele. Între anii 1950-1965 - este comună în raionul Trușești (în anul 1950 în loc de satul Brăteni - satul Pădureni), în anul 1954 include satul Negrești și pierde satul Slobozia-Nouă, între anii 1965-1968 este comună în raionul Săveni, iar din anul 1968 este comună în județul Botoșani formată din satele: Mihălășeni, Caraimanul, Năstase, Negrești, Păunul, Sărata, Slobozia-Silișcani, pierzând satul Pădureni.

În documentele vremii, localitatea Mihălășeni, apare sub următoarele nume: Mihalașeni (1830), Mihălușani (1833), Mihalăceni (1853), Hălășeni (1850), Mihalașeni, Miclăușeni (1861) și Mihalășani (1887).

În ce privește instituția administrativă a Comunei Mihălășeni, aceasta și-a desfășurat activitatea sub denumirea de primărie, de comitet provizoriu, de sfat popular, de consiliu popular, iar din anul 1990 din nou de primărie conform prevederilor Legii nr. 5/1990.

Din cele mai vechi timpuri alături de agricultură, populația sătească avea o serie de îndeletniciri practice, utilizând materia primă locală, uneltele lucrate în gospodărie și forța de muncă a membrilor casei, necesare pentru nevoile gospodărești.

Unul din primele îndeletniciri a fost țesutul devenit mai apoi meșteșug. Torsul și țesutul sunt meșteșuguri cu tradiție în Comuna Mihălășeni. S-a țesut pentru îmbrăcăminte cât și pentru interiorul țărănesc.

Materia primă folosită a fost lâna și cânepa, prelucrate manual și trecute prin anumite faze, pentru a fi transformată în fire pentru țesut. După ce oile erau tunse, lâna era spălată mai întâi în apă fierbinte, apoi în apă rece și apoi pusă la uscat (pe prispă, pe gard). După uscare, lâna era scărmanată cu mâna, apoi cu ajutorul unor piepteni se separa firul aspru (părul) de lâna moale-canura, care cu ajutorul fușailăilor se pregăteau caierele pentru tors, firele de lână erau vopsite, folosind amestecul mai multor plante (frunze de ceapă, frunze de nuc, frunze de mentă), apoi trecute prin rășchitor pentru a forma sculurile.

Prelucrarea cânepii era tot în grija femeii. Cânepa se cultiva intens deoarece era mai ieftină decât inul și creștea pe orice loc. După recoltatul cânepii, care se făcea în luna august, cânepa se lega snopi, apoi urma topitul, adică cânepa se ținea în apă pentru a se putrezi partea lemnoasă. După ce era scoasă din apă se lăsa la uscat apoi urma procesul de melițare, este folosită melița pentru a putea desprinde partea lemnoasă de cea textilă. Fuiorul rezultat se dă cu ragila, se dărăcește și se piaptână. După aceste operații rezultă călții (resturi) și partea care se prelucrează, fuiorul. Fuiorul obținut se toarce cu furca, se rășchiază apoi se fierbe și se vopsește (boiește) în culori diferite după trebuințe. S-au folosit pe rând cânepa, inul și mai târziu bumbacul.

În Comuna Mihălășeni se practica țesutul în două ițe, fiind cel mai simplu, urmat de cel prin alesătură, cu un ornament mai bogat și variat care se realiza prin introducerea

cu mâna a unui fir colorat diferit decât fondul, printre firele de urzeală pentru a forma un anumit motiv în cele două sisteme de țesut din zonă, țesătura cu alesătură și țesătura legată, cea mai des utilizată a fost țesătura legată, unde suprafețele de culoare diferită sunt unite între ele prin încrucișarea alternativă a firelor de băteală.

Cojocăritul este cel mai răspândit meșteșug al zonei, cu o îndelungată tradiție. În sec. al XIX-lea încep să fie organizate ateliere mici, de către cojocari și blănari, alături de membrii ai familiilor lor.

Cojocăritul ocupă un loc important în economia satului, astfel în anul 1920, este menționat în Mihălășeni, un centru de cojocari, care făceau din meserie un mijloc de trai. Ucenicia se făcea în familie, se transmitea din tată în fiu, se practica cojocăritul sezonier, toamna și iarna, restul timpului fiind dedicat câmpului. Pieile erau alese de cojocar, tăbăcite apoi prelucrate. Produsele de cojocărie erau: bundițele și cojoacele scurte, lungi, până la genunchi.

Fierăritul este un meșteșug străvechi, fiecare așezare sătească avea fierarul ei. Tehnica fierăriei sătești: potcovăria, tocilăria, lăcătușăria, piesele se obțineau prin baterea la cald pe nicovală cu ciocanul.